

PRAVNÍ ÚPRAVA OTEVŘENÝCH DAT

Martin Černý

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Otevřená data

Otevřená data jsou data zveřejněná na internetu, která jsou:

- Úplná
- Snadno dostupná
- Strojově čitelná
- Používající standardy s volně dostupnou specifikací
- Zpřístupněna za jasně definovaných podmínek užití dat s minimem omezení
- Dostupná uživatelům při vynaložení minima možných nákladů
- Katalogizovaná v NKOD

CENIA a otevřená data

Yes! WE'RE
OPEN

**Pro popis, formáty, stanovení podmínek
užití datových sad z oblasti životního
prostředí se nabízí využití základních
standardů otevřených dat.**

Cíle otevřených dat

- Zlepšení vládnutí v působnosti organizace a jejích kompetencí
- Posílení postavení občanů
- Podpora vytváření nových hospodářských příležitostí
- Řešení veřejných problémů

Otevřená data veřejné správy

Základní myšlenka otevírání dat, kterými disponuje veřejná správa:

- data by měla být dostupná pro všechny občany, kteří jejich sběr a správu platí ze svých daní.

Data a informace veřejného sektoru

Veřejná správa a samospráva – velké množství dat

- Statistická data
- Kartografické informace
- Meteorologické informace
- Právní informace
- Jízdní řády
- Katastr nemovitostí
- Zdravotnické informace
- Informace veřejných knihoven
- Výsledky výzkumu a vývoje
- Údaje z rejstříků, o nakládání s veř. prostředky, o zaměstnancích veř. sektoru, údaje zpravodajských služeb

Data a informace veřejného sektoru

Přístup k informacím veřejného sektoru

- Základní politické právo
- Princip publicity veřejné správy
- Výkon veřejné moci

Opakované užití informací veřejného sektoru

- Ekonomický aspekt
- Akcent v oblasti soukromého práva
- Otevřená data – vysoká efektivita

Listina základních práv a svobod

- Čl. 17 odst. 5
  - „státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti“
  - Zakládá princip publicity veřejné správy

Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím

- Neaplikuje se, pokud existuje zvláštní právní úprava
  - Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
  - Živnostenský zákon
  - ...
- Hybridní úprava – přístup i opětovné užití
- Obsahuje implementaci PSI směrnice
- Obsahuje obecnou úpravu otevřených dat
- Základní otázky:
  - Kdo? Jaké informace? Jakým způsobem? Opravné prostředky?

Povinné subjekty dle z. 106/1999 Sb.

- §2 odst. 1: státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce
- §2 odst. 2: subjekty, kterým zákon svěřil pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech osob, v rozsahu výkonu této pravomoci

- 5. znaků veřejné instituce
  - (i) veřejný účel instituce
  - (ii) její zřízení státem
  - (iii) vznik orgánů instituce státem
  - (iv) státní dohled nad činností instituce
  - (v) určení, zda instituce vzniká na základě veřejného nebo soukromého práva

Národní právní úprava

§3 odst. 7:

- **Strojově čitelným formátem** se pro účely tohoto zákona rozumí formát datového souboru s takovou strukturou, která umožňuje programovému vybavení snadno nalézt, rozpoznat a získat z tohoto datového souboru konkrétní informace, včetně jednotlivých údajů a jejich vnitřní struktury.

3 odst. 8:

- **Otevřeným formátem** se pro účely tohoto zákona rozumí formát datového souboru, který není závislý na konkrétním technickém a programovém vybavení a je zpřístupněn veřejnosti bez jakéhokoli omezení, které by znemožňovalo využití informací obsažených v datovém souboru.

§3 odst. 9:

- **Otevřenou formální normou** se pro účely tohoto zákona rozumí pravidlo, které bylo vydáno písemně a obsahuje specifikace požadavků na zajištění schopnosti různých programových vybavení vzájemně si poskytovat služby a efektivně spolupracovat.

Poskytování informací

- Na žádost
- Zveřejněním
  - Povinné
  - Dobrovolné

§5 odst. 5 „Povinný subjekt může informace podle odstavce 1 zveřejnit i dalšími způsoby a může zveřejnit i další informace, nestanoví-li zákon jinak.“

Poskytování informací zveřejněním

- Způsob zveřejnění
  - Co nejvíce míří a strojové zpracování a další užití
  - Implementace EU směrnice
  - Cíl –umožnit re-use

§4b:

- Informace poskytovaná zveřejněním se poskytuje ve všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena; při zveřejnění takové informace v elektronické podobě musí být jeden z těchto formátů otevřený a je-li to možné, též strojově čitelný. Je-li to možné a vhodné, zveřejní povinný subjekt spolu s informací též metadata, která se k ní vztahují. Formát i metadata by měly co nejvíce splňovat otevřené formální normy.

Právní úprava OD v ČR

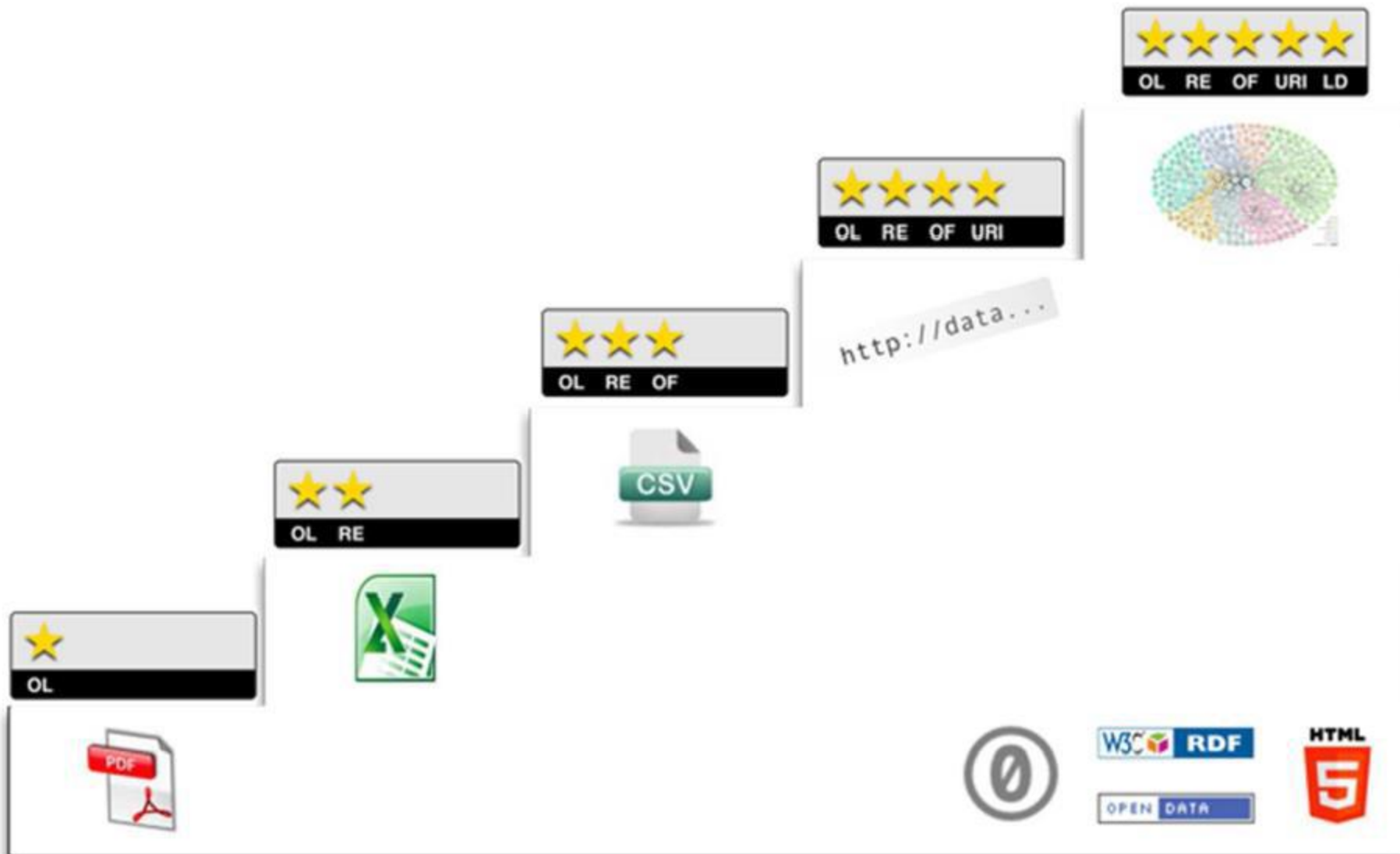
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- „OD novela“ z. č. 298/2016 Sb.
- Účinnost od 1. 1. 2017
- OD = Kvalifikovaný způsob poskytování informací **zveřejněním**

Zákonná definice OD

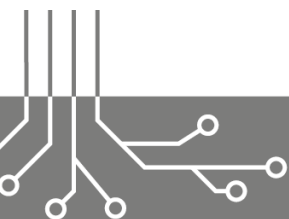
§3 odst. 11

- „Otevřenými daty se pro účely tohoto zákona rozumí informace zveřejňované **způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu, jejichž způsob ani účel následného využití není omezen** a které jsou evidovány v **národním katalogu otevřených dat.**“
- Ze zákona otevřená data minimálně na třetím stupni otevřenosti
- + registrace v NKOD

rávní úprava

Zdroj: HAUSENBLAS, Michael. 5 star Open Data. Dostupné z: <http://5stardata.info/>

Infrastruktura OD v ČR

- Národní katalog otevřených dat
- Informační systém veřejné správy
- Spravuje jej Ministerstvo vnitra (dle §4c z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)
- Centrální uzel pro Otevřená data v ČR
- Obsahuje Metadata ke všem OD v ČR
- Může obsahovat rovněž přímo datové sady
- Malá kapacita
- Navázání na Evropský katalog OD

Nařízení vlády č. 425/2016 Sb. „**Povinná otevřená data**“

účinnost od 1. 1. 2018; dnes již zrušeno

- Údaje ze systému ARES
  - Rejstříky (Obchodní, Spolkový ...)
  - Jízdní řády
  - Metadata registru smluv
  - Evidence obsazovaných míst
  - Údaje z informačního systému o veřejných zakázkách
  - Dotace
- Na konci celkem 24 položek

Novela zákon č. 261/2021 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci

- Poslanecký návrh vycházející z implementační novely
  - Původní cíl poslaneckého návrhu –OD z úředních desek
- Zrušení §4b odst. 2 a zavedení nového §5a

§5a Informace zveřejňované způsobem umožňujícím dálkový přístup

- (1) Povinné subjekty, které na základě zákona vedou a spravují registry, evidence, seznamy nebo rejstříky obsahující informace, které jsou na základě zákona každému přístupné (dále jen „registr“), tyto informace zveřejňují v přehledné formě způsobem umožňujícím i dálkový přístup.

§5a Informace zveřejňované způsobem umožňujícím dálkový přístup

- (2) **Povinné subjekty zveřejňují informace obsažené v registrech, s výjimkou dokumentů ze sbírky listin, jsou-li součástí registru, rovněž jako otevřená data.** Podle věty první se nezveřejní jméno a příjmení, datum narození s výjimkou roku narození, rodné číslo a adresa místa trvalého pobytu nebo bydliště s výjimkou názvu obce; to neplatí, jsou-li tyto údaje uvedeny v registrech v souvislosti s podnikáním nebo jinou obdobnou výdělečnou činností nebo v souvislosti s členstvím fyzické osoby ve statutárním nebo jiném orgánu právnické osoby nebo s výkonem funkce statutárního orgánu nebo v souvislosti s postavením skutečného majitele podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů.
- S tím dále souvisí –zrušení nařízení vlády č. 425/2016 Sb.
- Informace o dotacích -§8b –*Lex specilis*(= zveřejní se v tom rozsahu jako OD)

Národní právní úprava

§5a Informace zveřejňované způsobem umožňujícím dálkový přístup

Platné od 1.2.2022

(3) Státní orgány, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností zveřejňují metadata informací zveřejněných způsobem umožňujícím dálkový přístup na jejich úředních deskách a metadata těchto úředních desek jako otevřená data.

Národní právní úprava

„Dobrovolná“ otevřená data

- Možnost poskytnout jakékoli informace, pokud není zákonem vyloučeno
- §5 odst. 5 z. č. 106/1999 Sb.
- Povinný subjekt může splnit požadavky definice OD

123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

- Neobsahuje specifickou úpravu otevřených dat
- Obecně umožňuje poskytovat otevřená data
- §10a
  - (1) Povinné subjekty zpracovávají informace vztahující se k jejich působnosti a vytvářejí nezbytné technické a další podmínky pro aktivní zpřístupňování informací.
  - (2) Povinné subjekty jsou povinny v rozsahu stanoveném tímto zákonem vést a aktualizovat elektronické databáze obsahující informace vztahující se k jejich působnosti. ...
  - (3) Elektronické databáze podle odstavce 2 musí být přístupné prostřednictvím zařízení umožňujících dálkový přístup.
  - (4) Povinné subjekty aktivně zpřístupňují informace zejména způsobem umožňujícím dálkový přístup a dále prostřednictvím vlastní ediční a publikační činnosti.

Směrnice č. 2019/1024 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru

- Tzv OD Směrnice
- Platnost od 7/2019; doba pro implementaci 7/2021
- Nahrazuje směrnici 2003/98/ES a věcně na ni navazuje

Hlavní novinky:

- rozšířený rozsah povinných subjektů (veřejné podniky)
- dynamická data
- datové sady s vysokou socioekonomickou hodnotou
- dopadá na údaje z výzkumu (výzkumná data), podpořeného z veřejných prostředků

Open Data Směrnice

OD Směrnice -datové sady s vysokou socioekonomickou hodnotou

- Povinnost poskytovat určené informace
- Obecné kategorie stanovené v příloze směrnice
  - 1. Geoprostorové údaje
  - 2. Pozorování Země a životní prostředí
  - 3. Meteorologie
  - 4. Statistika
  - 5. Společnosti a vlastnictví společností
  - 6. Mobilita
- Konkrétní seznam stanoví Komise prováděcím předpisem
  - Probíhá komitologie

Standardní podmínky užití a posílení OFN

§4b

- Informace poskytovaná zveřejněním se poskytuje **za standardních podmínek užití a** ve všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena; při zveřejnění takové informace v elektronické podobě musí být jeden z těchto formátů otevřený a, je-li to možné, též strojově čitelný. Je-li to možné a vhodné, zveřejní povinný subjekt spolu s informací též metadata, která se k ní vztahují. Formát i metadata ~~by měly co nejvíce~~ **musí** splňovat otevřené formální normy.
- = podmínky, které jsou objektivní, přiměřené, nediskriminační, nevýhradní a neomezují způsob ani účel následného využití poskytovaných informací
- (nové znění §4a)

Změny v zákona č. 123/1998 Sb.

- Implementace OD Směrnice
- “Narovnání” úpravy se zákonem č. 106/1999 Sb.
- Nové definice
- otevřený/strojově čitelný formát
- OFN
- OD
- Metadata
- Open data by default pro elektronické databáze obsahující informace vztahující se k působnosti povinných subjektů

Změny v zákona č. 123/1998 Sb.

§10a

- (1) Povinné subjekty zpracovávají informace vztahující se k jejich působnosti a vytvářejí nezbytné technické a další podmínky pro aktivní zpřístupňování informací **za standardních podmínek užití.**
- (3) Elektronické databáze podle odstavce 2 musí být přístupné prostřednictvím zařízení umožňujících dálkový přístup **jako otevřená data zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací. Povinné subjekty zaevidují informace, které mají povinnost zveřejnit jako otevřená data, v národním katalogu otevřených dat nebo v geoportálu.**
- (4) Povinné subjekty aktivně zpřístupňují informace zejména **včetně metadat za standardních podmínek užití** způsobem umožňujícím dálkový přístup, **zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací**, a dále prostřednictvím vlastní ediční a publikační činnosti.

Podle studie podporující posouzení dopadů směrnice o informacích veřejného sektoru

- Ekonomická hodnota informací veřejného sektoru pro 27 členských států Evropské unie a Spojené království se zvýší z 52 miliard EUR v roce 2018 na 194 EUR miliardy v roce 2030.

Opětovného použití údajů veřejného sektoru k jiným účelům, včetně komerčních, může:

- stimulovat hospodářský růst a podněcovat inovace: veřejná data mají značný potenciál pro opětovné použití v nových produktech a službách;
- pomáhat řešit společenské výzvy vývojem inovativních řešení, například ve zdravotnictví nebo v dopravě;
- posílit tvorbu politik založených na důkazech a zvýšit účinnost ve veřejné správě;
- stát se zásadním přínosem pro vývoj nových technologií, jako je umělá inteligence (AI), které vyžadují zpracování velkého množství vysoce kvalitních dat;
- podporovat účast občanů na politickém a sociálním životě a zvyšovat transparentnost vlády

Otevřená data

Děkuji za pozornost

Martin Černý

martin.cerny@cenia.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

